

PERIÓDICH IMPARCIAL, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats.
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 4.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL. 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy posem per folletí desde la plana número 17 à 24 inclosa de la celebrada obra

À PAISES DESCONOCIDOS

Ó LA HERENCIA DE UN COCINERO

Consideracions teatrals

*Tres eran tres
las hijas de Elena, etc.*

Ja las empresas fan preparatius per' la temporada d' ivern.

Segons sembla, hi haurà companyia catalana à Romea, companyia catalana à Novedats y companyia catalana à 'l Principal.

Veyam si ab tantas companyias catalanas no hi haurà teatro català en lloch.

No sabem si las empresas se penetrarán be de la idea que han de perseguir si són realment partidarias de las representacions de las obras que poden constituirlo.

Lo temps ho dirà.

Ell nos farà saber si predominará 'l bon instint en lo curs de la temporada.

Per de prompte 's diu que 'l teatro de 'l carrer de l' Hospital donará preferencia à 'l género cómic.

Això pòt ser una bona circumstancia, si 's recorda que aquet género dominaba en los millors temps de nostre teatro.

Ho confirman las produccions de 'ls autors mes celebrats.

Arnau ab sas comedias, quadros vivents de las costums de catalunya; Pitarra ab sas produccions, copia exacta de tipos terrassans de 'ls quals se valia per' combinar arguments de fondo dramàtic si be de forma cómica en gran part; Vidal Valenciano ab

sas graciosas pessas y adaptacions; Feliu, Campmany, Camprodón, Baró, Bordas, Vidal (Francesch), autors tots ells de treballs escènics de importancia en los quals la nota cómica hi campeja en primer terme, han deixat un número de obras teatrals de mèrit que poden servir de pauta à 'ls que en nostres días vulgan contribuir à donar vida nova à l' esmortuït teatro català.

Tinguinho present aquella empresa y 'ls escriptors que hi portin sas obras, y així obrarán com és degut.

Novedats, per la manera d' organisar la companyia y pe 'ls autors que 's diu que hi privarán, donará preferencia à 'l drama.

Guimerà é Iglesias están destinats à recullir aplausos com à autors privilegiats: Enrich Borrás à 'l frente de la companyia és qui ab la Mena y altras artistas de distinció, farán brillar lo treball de aquells autors y de 'ls demès que tingan la fortuna de véurer sas obras aceptadas.

Lo drama és també un element de vida robusta per' la escena catalana.

Pero 'l drama de casa, 'l que 's desarrolla en nostra terra, ab personatjes encarnats en sas costums, que respirin l' ayre de 'l país; no creacions d' autors extrangers, ni forjats en la imaginació de somniador poeta, ni fruyt d' exagerada inspiració.

Si ho fan valentse de 'ls primers, las obras que presentin serán pedra de cantera bona per' assentart fortament l' edifici de la regeneració escènica de Catalunya.

En cambi, si han de presentarse arguments extranyes, fills de ideas *soidisant* modernistas y que en últim resultat són exageració de sentiments esgarriats, conseguirán ridiculisar la escena regional y ridiculisarse 'ls autors que 's deixan portar per un camí de perdició moral, encara que tal vegada de guany material momentani y de aplauso de alguns amichs que perjudican à 'l teatro.

Ó millor dit, que perjudican tot quant tocan, perquè són los que ab sa alucinació perjudican y perden aixís mateix la causa catalanista, tot y dient que són sos mes braus y decidits defensors.

Cal, donchs, que reflexionin.

Si així ho fan y si 'ls de Romea no 's descarrilan y aprecian be las condicions de las comedias, podrà donar resultat lo curs de la temporada que s' atansa.

Y encara mes ne donará si la empresa de 'l Principal, atenta á 'l prestigi de las funcions catalanas, procura intercalar en aquestas algunas obras de condicions, escullidas ab acert d' entre las que no deixarán de serli presentadas.

Tenim, per lo tant, un bon any cómic en perspectiva.

Ara hem de dir com diuen los pronóstichs: *Dios sobre todo.*

Perque á 'l considerar que serán tres los temples de l' Art que donarán aculliment á la musa teatral de la regió, no podem menos de pensar en lo lema posat á 'l comens de aquest article, segons lo qual

*Tres eran tres, las hijas de Elena,
tres eran tres y ninguna era buena.*

De veras volem que en l' assumpto de referencia quedi desmentida semblant afirmació.

P. DE R.

Revista teatral

Ambigú Barcelonés.—La pantomima *Padre é hijo ó la falsa acusación*, original de 'ls germans Onofri, va proporcionar diumenge á aquests distingits artistes grans aplausos, y també á 'l altre germá Alexandre y á la senyora Lola que alcansá un éxit. Lo Sr. Onofri (Otelo) en la part de *pierrrot*, va tenir escenas xistossísimas.

Aquesta companyia té també en son repertori la gran pantomima *La muerte del general Kleber*, qu' és de molt aparato y complicació. La interpretan de una manera magistral las Srtas. Julia y Lola y 'l jove Oreste Onofri que en una de las principals escenas executan un ball típich. Los altres germans també s' hi distingeixen en sos papers de Bonaparte (Telemaque), tambor major (Otelo, *pierrrot*) y protagonista, desempenyat per l' intelligent Alejandro. Los nens Etor y Pierre s' hi fan aplaudir molt.

La muerte del Pierrot va donar també ocasió de lluhiment á las Srtas. Julia y Lola y á 'ls Srs. Telemaque, Otelo, y Poliuto, especialment á 'l primer que fa una mort que sembla realitat.

¡Sort que á 'l surtir després á rebre 'ls aplausos se véu que encara és viu!

Visca molts anys.—A. P. G.

Secció de 'l Pirotécnic

La Junta Permanent de la Unió catalanista ha estat á Madrid, y va tenir la honra de sèr rebuda per la Reyna, y li va presentar un missatge y un exemplar de las Bases de Manresa enquadernat molt primorosament.

Si no estigués jo tan enfeynat en fer focs per festas majors potsè faria alguna piula dedicada á 'ls viatjadors.

Y estich persuadit que ab mes talent que jo diria al-

guna cosa d' aixó algú de 'ls meus companys, si no existís l' estat de siti.

Ara hem de callar.

Jo per la feyna.

Y 'ls altres per' estar sitiats.

Quedem, donchs, que, com los folletins de periódichs... se continuarà.

Los coros de 'n Clavé, malgrat la oposició baixa de *El Diluvio*, anirán á París á donar concerts de música popular catalana.

L' Orfeo catalá, per no sèr menos, també vol aparhi.

Veurem qui se 'n portará la palma.

Voldria que hi hagués dos palmas y se n' emportessin una cada una de ditas corporacions.

Allavoras podria dirse:

—¡Bé per Catalunya!

Lo POLVORISTA.

Secció de Montepíos

Fa un any que existeix en aquesta capital un *Instituto español para seguro de enfermedades*.

Lo reglament és molt ben presentat: hi ha en sa primera plana un capital de garantia, y segueix un acta notarial y una certificació de dos notaris que legalisan la autenticitat de la firma de 'l notari primer.

Tot aixó, com és natural fa bon efecte y és á propòsit per' agafar peix, sobre tot, llús.

Y pe 'l autor de 'l reglament y director d' aquest *Instituto* (que resultarà potser de tercera ensenyansa), és una ventajeta; puig conté dit reglament un article de 'l que algú dia algú 'n pòt tocar las conseqüèncias si á 'l director se li antoixa.

Fins ara havíam vist que un associat (y un assegurat encara ab mes motiu), mentres pagui la cuota á que 's obliga, té dret á seguir en la societat, companyia, germandat, montepio ó digali com vulgui.

Donchs, be: aquest *Instituto* ensenya una nova ciencia desde 'l moment que dona á 'l seu director la facultat de treure á 'l assegurat ó á 'ls assegurats que no li convinqui que segueixin, sempre que 'ls avisi ab dos mesos de anticipació.

¡Vaya una seguritat, y un seguro, y uns assegurats!

De manera, que un ab tota la bona fe ingressa en l' Institut, y paga un mes, ó dos, ó tres, ó un any ó dos ó mes, y va afliuixant la mosca avuy, demá y l' altre, y té la sort de no estar malalt, y un dia á 'l director de l' Institut li vé la idea de plegar lo ram, ó retirarse ab las ganancias, ó no esmolxar las pessetas de garantía que figuren com esqué en la portada de l' reglament, y diu á un, ó á varios, ó á tots los associats per exemple: *En virtud de la facultad que me concede el artículo 1.º del reglamento, le prevengo que dentro el término de dos meses, á contar desde hoy, quedará usted fuera de este Instituto, etc.*

Qu' és com dirli «quedarà penjat de barras á 'l sostre».

Y d' aixó se 'n diu *seguro*?

Aixó és un *inseguro*, y encara que siga fet ab tots los requisits legals, si arriba 'l cas de treure á algú *assegurat* (lo qual pot ferse sense alegar cap motiu), aquét perdrá tot lo que tinga pagat á 'l Institut.

No vól dir aixó que 'l director ho fassi, ni que no siga persona formal: fem avinent, en interés de 'l públich, que pot ferho sempre que li passi pe 'l cap, y si ho fes los *assegurats* no podrien queixarse legalment y haurian perdut bons y esquellas.

¡No havíam vist may un reglament que consignés una enormitat tan gran!

Perque allí no hi ha junta, ni lloch ahont acudir, ni res que ampari cap dret de 'l *assegurat*.

Allí hi ha 'l colmo de la *inseguritat*.

Repertori de fora

Madrid.—Lo calor fa que 'l públich busqui la fresca, y com que 'ls madrilenys no són aficionats á buscar la brisa de matinada, s' acontentan ab la de última hora, ó de la nit: aixís és que 'ls jardins y 'ls llocs d' esbargo

ahont hi ha espectacles, se veuen plens. D'aquet modo las empreses anticipan la marxa de 'l temps, perque en ple Juliol fan ja 'l Agost.

Anem á estrenos. Chapí y 'ls germans Quintero han donat en Apolo l'estreno de *El estreno*. Es una obreta agradable y agradosa que no val pas poca cosa: la lletra té gracia y solta: de la música van captarse alguns números.

Manel Rodríguez va lluhir-se.

Tinch massa calor y acabo las ganas d'escriurer.—
SELVA.

Vich.—D'ensá que no he escrit, ab motiu de la festa major se representaren en lo teatro de 'l «Centro Industrial», las sarsuelas en un acte *La Indiana, La alegría de la Huerta y El Señor Joaquín*, tenint totas una acertada interpretació per part de las tiples senyoretas Pilar Navarro y Carme Hernández y 'ls senyors Echene, Subirana, Echene (M. y P.), Guasch, Lapeira y altres. Los coros molt bé.

En lo teatro Principal, s'hi cantá *La Bohème, I Pagliacci y Cavalleria Rusticana*, guanyant molts aplausos tota la companyia.

En lo teatro de la «Joventut Católica», representaren *La gent de montanya*, (estreno), drama original de don Joaquín Albanell, *De 'l Municipi á 'l mar y Arrós ab...* essent molt ben desmenyadas per tota la companyia.

Segons veus, dintre poch debutará en lo teatro Principal una companyia catalana, debutant ab lo drama *Don Gonzalo ó 'l orgull del gech*.—Lo CORRESPONSAL.

Qüentos (1)

Lema: Meus y de 'l poble.

Lo perquè no s'és felis.

(IMITACIÓ POPULAR)

Feya poch que existia 'l món; quant un día volgüent Déu probar la bondat de 'ls successors d'Adan, vingüé á la terra y 's presentá vestit de vell, ab un sarronet á 'l coll y fingint s'er pobre, anaba demanant caritat de poble en poble.

Y ve'us aquí que anant per un camí, un día que feya molt fret va trobar á un home y va dirli tremolant.

—¡Una gracia de caritat per 'l amor de Déu!

—'l home compadintsen va dir:—Mireu: de moment no us puch donar altra cosa mes que aquest tapabocas ab lo qual us podreu abrigar.

—Gracias, bon home,—va dir lo vellet, acceptant l'oferta.—Y va continuar fent son camí.

Un altre día 's va presentar vestit de vell pobre, pero de diferent forma que la primera vegada y va tornar á trobar á aquell pobre home.

—¡Una gracia de caritat...!—va dirli.

—Teniu—digué aquell home, treyentse tots los quartos que duya á la butxaca y donántlosli

—Déu vos ho pagui,—va di 'l vell.—Y se'n va anar.

Un altre día que feya una tempestat molt forta, va trucar á la porta d'aquell bon home lo mateix vellet si be vestit de diferent manera, y va demanarli aixopluch per guardarse de las iras de la tempesta.

—Entreu, entreu,—va di 'l bon home:—aquí trova reu menjar y si no n'hi ha prou per tots, nos ho partirem com á bons germans.

—Gracias, gracias, bon home—va di 'l vellet:—mes ara, per' recompensar ta virtut, vull revelar-te un secret. Y aná dihent:

—Jo no sóch pobre com tú t'has cregut: jo y aquells vellets que vas trovar aquets altres días som un mateix home y jo no sóch sino Déu, que hi vingut á visitar la terra per' véurer la bondat de 'ls homes, y ja que tu te has mostrat tan caritatiu, vull concedirte tres gracias de las que també'n podrán disfrutar tos semblants.

Tot seguit lo bon home respongué:

—Feu que tots los sers sentim amor per la existencia que vos los hi haveu donat.

—Concedit.

—Feu poblar valls y serras de vegetació exuberant

(1) Aquets qüentos han obtingut premi en lo Concurs, organísat pe 'l periódich de Reus *La Palma*.

y que tota la naturalesa porti 'l sagell de vostra grandesa.

—Concedit.

—Feu que 'l ánima de 'l home siga immortal com vostra essencia.

—Concedit.

—Feu que 'l home trobi la felicitat en la terra...

—¡Prou!—va dir allavors Déu:—t'he dit que demanes sis tres gracias; y aquesta última, com que és la quarta ja no te la puch concedir.—Y á l' instant va desapareixer com una visió entre un núvol d' encens.

Y ara ve'us aquí explicat per qué la felicitat no 's troba may á la terra.

¿Tonto ó espavilat?

Era en un poblet de montanya ahont anaban á estiuejar tots los anys, molts senyors de ciutat y 'l senyoret Albert qu'era un d'aquets tipos que á 'ls pobles fan lo sabi y á ciutat tothom los té com uns solemnes ignorants, donchs han estat carbassejats una pila de vegades en las universitats, volgüent fer lo sabi, un día que anaba ab una colla de senyorets amichs, tan sabis com ell, passejant pe 'l poble va dir á un pagés que estava al portal de sa casa:

—Escolteu, hereu: ¿qué no teniu cap ase per vendre? Perque crech que en aquest país se n'hicrian de molt grossos.

Y aquestas últimas paraulas las digué tocantli l'espalla.

Una estrepitosa rialla de 'ls seus companys, va acullir las paraulas de l'Albert y alashoras lo pagés sense inmutarse y fent lo desentés va dir:

—Prou que 'n tinch d'ases per vendre y á fe que són grossos y sapats: hasta 'ls vull ensenyá 'l retrato.

—Veyamlo—van di tots.—

Y 'l bon pagés se'n aná tot xano-xano á buscarlo, y mentras era fora deyan los altres:

—¡Y quina manera d'enredarlo! y que són tontos la gent de foral—deya l'Albert.—

A 'l cap d'un moment comparegué 'l pagés ab una cosa com un quadro embolicada sota 'l bras y, ab molta parsimonia comensá á desembolicarlo. Tots mostrant gran curiositat, van aplegarse á 'l seu entorn; pero quina no fou sa sorpresa, á 'l véurer que alló era un mirall y que haventlo posat lo pagés enfront d'ells, eran las sévas figuras las que 's veyan retratadas de 'l natural en aquell quadrol

Allavoras lo pagés va esclafir ab una grossa rialla y digué:

—¿Veuen? tots aquets són los ases que tinch per vendre; ja ho veuen si'n són de grossos y sapats.—

Y ells, avergonyits, fugiren sense badar boca, convençuts per primera vegada, de que no solament á ciutat és ahont viuhen la gent espavilada.

Saló de descans

La Secció de Carreras especials y Bellas Arts de 'l Centre escolar catalanista, amatená á que 's conservi á l'altura de sempre y s'enlayri més cada día l'anomenada d'intel·ligent y activa que s'és guanyada la nostra gent en las esferas de l'Art y de la Ciencia en tots los períodes de la Historia, convida á un Certamen que 's celebrarà 'l primer diumenge de Desembre vinent, de conformitat ab lo següent cartell:

Primer: *Premi d'honor* ofert per la Secció organísadora, consistent ab un diploma honorífich: s'adjudicará á 'l millor treball científich ó artístich de tema lliure.

Segón: La *Unió Catalanista* ofereix: un *objecte d'art*, que 's concedeixi 'l millor estudi de 'ls avensos mecánichs de Catalunya, en relació ab lo mohiment general europeu.

Tercer: Lo Centre ofereix las *Obras d'en Brunet y Ballet*, «Erros històrichs», á 'l millor estudi sobre l'art de forjar ferro.

Quart: Lo Centre Excursionista de Catalunya ofereix: Una *suscripció perpétua 'l Butlletí que publica 'l Centre*, á 'l millor treball sobre 'l tema: «Sinonímia de la fauna ictiológica d'una part de la costa catalana, ab los noms científichs y catalá corresponents á cada especie.»

Quint: L'Associació excursionista Concell de Sis, ofereix: Una *fals d'acer* ab lo lema «Visca Catalunya»

incrústat en la fulla, á la millor colecció de dibuixos representant jornadas de 'l poble catalá en defensa de la llibertat.

Sisé: L' Excm. é Ilm. senyor Dr. D. Joseph Morgades y Gili, Bisbe de Barcelona, concedeix 125 pessetas á 'l millor estudi sobre San Pau de Camp, d' aquesta ciutat, pròxim á restaurarse.

Seté: L' Ilm. y Rvdm. senyor Dr. D. Joseph Torras y Bages, Bisbe de Vich, concedeix. Un exemplar de sa obra «La Tradició Catalana», á 'l article històrich y crítich que millor tracti de la pintura á Catalunya en la época de l' Art Gòtich.

Vuyté: Lo Fayans Catalá ofereix: Un objecte artístich, fabricat per la casa á 'l millor projecte de pilá y test que puga reproduhirse si convé á un metro ó més d' alsada y que siga fácil de surtir de 'l motllo.

Nové: Lo Fayans Catalá ofereix: Un altre objecte artístich, també de cerámica, á 'l millor projecte per cartell-anunci de 'ls articles de la casa, que puga reproduhirse ab pocas tintas y sols ab las lletres «Fayans Catalá, Granvia, 250 Rambla de Catalunya, 15. Fábrika de cerámica á Sabadell».

Desé: L' Excm. senyor D. Eussebi Güell y Bacigalupi, ofereix l' obra *Collection de Tissus Anciens*, de D. Francisco Miquel y Badia, á la millor colecció de dibuixos de telas per' decoració d' habitacions y mobles.

Onzé: Lo M. I. senyor Dr. D. Jaume Almera ofereix: Un exemple de las tres fullas publicadas del mapa geològich del Plá de Barcelona, á 'l millor: Somer anàlissis de 'ls treballs publicats sobre la geología y paleontología de Catalunya.

Dotzé: Lo M. I. senyor D. Pere G. Maristany ofereix: Un objecte d' art y cent pessetas, á 'l millor treball que tracti de 'ls abonos químicchs propis pera 'l cultiu de vi-nyas, blats y llegums en las terras de secá.

Formarán lo Jurat calificador, D. Manel Folguera y Durán.—D. Bonaventura Bassegoda.—D. Joseph Ll. Pellicer.—D. Norbert Font y Sagué, Pbre. y D. Alexandre de Riquer.

Tots los treballs han de sèr inédits y rigurosament anònims.

Totas las composicions vindrán escritas en catalá, mallorquí, valenciá ó provençal.

Las obras artísticas s' exposarán á son degut temps en lo local del Centre.

La Secció organizadora 's reserva per un any la propietat de las obras premiadas, á contar de la data en que se celebri 'l Certamen.

Tot lo que á 'l Concurs se refereixi s' enviará 'l Centre Escolar Catalanista, Canuda, 4, principal.

Lo plasso d' admissió acabarà 'l día primer de Novembre pròxim.

—La companyia de 'ls aplaudits actors senyors Guilemany y Rubio, la qual dirigeix lo primer galán don Frederich Parreño, treballa actualment á Sabadell ab molt aplauso.

Aquesta companyia actuará durant la temporada de ivern en lo teatro Principal de Gracia.

—En lo teatro Romea hi actuará com á primer galán lo distingit artista D. Antón Píera, que ha demostrat sas privilegiadas qualitats de bon actor en la representació de las mes celebradas obras catalanas. Desitjem que hi logri la bona acullida que 's mereix per son talent.

—La Junta elegida per la Agrupació catalanista de la vila de Olot, convida á tots los conreuhadors de las llettras patrias, á péndrer part en lo certamen literari de enguany, que tindrà lloch en un de 'ls días de las festas de la Verge de 'l Tura. Hi ha oferts 3 premis ordinaris y 12 d' extraordinaris. Son de 'l Jurat los Srs. Canonges D. Jaume Collell, D. Mariano Vayreda, D. Joan Darnés, D. Joseph Jutglar y D. Joseph M.ª Garganta.

La Junta organizadora es presidida per D. Francisco Vayreda.

—Nostre estimat company La Veu de 'l Montserrat ha publicat lo discurs llegit en Vich en l' acte solemne de la colocació de 'l retrato de 'l bisbe Dr. Morgades en lo Museu episcopal d' aquella ciutat.

—Se 'ns demana la inserció de la següent gazetilla:

«Cómo acabará el mundo, por Camilo Flammarion.—En este interesante folleto se dan á conocer las diferentes opiniones acerca del fin natural del mundo. La teoría de la erosión por las acciones seculares de los agentes

naturales que abre un porvenir de cuatro millones de años á la esperanza de la vida terrestre. La de la sequía, opuesta á la anterior, porque en vez de estar destinada la parte continental de la tierra á desaparecer bajo la invasión de las aguas, éstas van disminuyendo gradualmente de siglo en siglo. La del enfriamiento por la disminución del vapor de agua en la atmósfera, la de extinción del Sol, dentro de una veintena de millones de años y otras no menos científicas y notables.»

R. PUJOL, impresor.—Tallers, 45, Barcelona

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYNÉ ❁

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans. 2 ptas.

Duo de los carteros. 2'50 »

Coro las Violetas. 2'50 »

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

LA GRESHAM

Compañía inglesa de seguros de vida

fundada en Londres en 1848.

Oficina en Barcelona:

PLAZA DE CATALUÑA, 39

Toalla FRINÈ

Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, con trau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borró y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tesoro per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en totas las perfumerías

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTÍAS

CAPITAL SOCIAL. . . . . Ptas. 15.000,000

RESERVAS. . . . . » 9.800,634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. . . . . 211.278,772'82

Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. . . . . 14.471,501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona